

УДК 316.4

Попович В.М.¹, Гноевой Ю.Г.²

¹ д-р філос. наук, проф. НУ «Запорізька політехніка»

² асп. НУ «Запорізька політехніка»

РЕСОЦІАЛІЗАЦІЯ НАРКОЗАЛЕЖНИХ

Будь-яка залежність, будь то алкоголізм, наркоманія або ігроманія, руйнівню впливає на всі аспекти людського життя. Це погіршення фізичного здоров'я і психологічного стану, зниження якості спілкування з сім'єю, буквально знищення соціального життя залежного. [1, с. 15-18].

Коли особистість знаходиться в стані залежності, коло спілкування звужується до людей, які це стан всіляко підтримують і заохочують. А здорові соціальні зв'язки – спілкування з друзями, колегами, родичами, закінчуються там, де залежний починає просити гроші на чергову дозу. Причому залежні люди часто заперечують свою залежність. Тому вони щиро вважають, що їх оточують дивні невдячні люди, які раніше були друзями, а зараз чомусь «зіпсувалися». Такі люди потребують допомоги, а саме одним із видів допомоги є «ресоціалізація наркозалежних».

Ресоціалізація наркозалежних період лікування наркозалежної людини, протягом якого він відновлює порушені соціальні зв'язки, назад інтегрується в соціум, вчиться жити за правилами абсолютної тверезості без вживання наркотиків, формує нові цілі в житті і систему цінностей. Відбувається відновлення особистості, минуле втрачає свою важливість.

Цілі ресоціалізації: адаптація до соціального життя без вживання наркотиків; формування нового, здорового способу життя; формування почуття поваги до себе й інших людей; робота над придбанням або відновленням духовних і моральних принципів, норм, цінностей; пошук мотивації до самовдосконалення, вироблення позитивного настрою, формування цілей. Щоб почати процес ресоціалізації пацієнт повинен бути готовий до цього розвитку подій. Саме таку мету і ставлять перед собою фахівці, які займаються ресоціалізацією. Залежна людина проходить відповідні етапи ресоціалізації:

Регулярні відвідування груп анонімних наркоманів. Учасники діляться своїми досягненнями про те, який час вони вже не приймають речовини [1].

Спортивні змагання, командні ігри (футбол, теніс, баскетбол і так далі). Ці заходи дозволяють колишнім наркоманам відчутти себе частиною суспільства. Крім того, опрацьовується реакція на емоційні сплески, які можуть викликати повернення до залежності в звичайному житті. Плюс будь-яка фізична активність йде на користь фізичному і психологічному стану організму.

Спільна робота реабілітанта і його близьких людей з психологами. Фахівці вчать рідних пацієнта правильної реакції на різний його поведінку. З іншого боку, залежний отримує досвід здорового спілкування і дізнається потреби сім'ї.

Опрацювання дій пацієнта у звичних і в нестандартних умовах. Консультації з психоаналітиками допоможуть спрогнозувати реакцію і направити її в безпечне русло.

Відвідування з волонтерами культурних заходів, кіно, виставок, концертів та інших активностей. Вони забезпечують відпочинок, розвиток і задовольняють запит на спілкування в соціумі.

Активний відпочинок на природі, походи, участь в марафонах. Такі фізичні навантаження зміцнюють організм і сприяють формуванню нових «здорових» соціальних зв'язків [2, с. 5-7].

Регулярна медитація. Це важливий напрямок роботи з залежними. Якщо людина може сконцентруватися і продумати свої подальші кроки, це вбереже його від миттєвих поривів і необдуманих дій.

Після проходження всіх етапів ресоціалізації колишній залежний зможе: самостійно справлятися з різними життєвими труднощами; виключити з кола спілкування старих знайомих, які вживають наркотики; налаштуватися на здоровий спосіб життя; долати спокуси й бажання, що провокують зрив; знайти мотивацію для подальшої роботи над собою.

Ресоціалізація наркозалежних являє собою не просто процес пристосовування залежних осіб до соціуму. Це підготовка наркозалежного до процесу тісної й гармонічної взаємодії особистості і навколишнього світу на макро- (суспільство) і мікро- (родина) рівні, при якому враховуються взаємні очікування, вимоги, потреби. Успішність роботи по ресоціалізації наркозалежних залежить від комплексного підходу до роботи, тісного співробітництва між, психологом, медпрацівником та рідними. Одного бажання залишити наркотики ще не досить, повинна сформуватися потреба наркозалежного змінити свій світогляд.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. І. Д. Звереві. – Київ, Сімферополь : Універсум, 2013. – 536 с.

2. Методичні рекомендації з питань організації та функціонування центрів ресоціалізації наркозалежних. Державний ін-т проблем сім'ї та молоді. – К., 2004. – 200 с.